

4) фразеалагізмы, які адлюстроўваюць псіхалагічны стан чалавека: *ставіць калом вочы* ‘злосна, выяўляючы варожасць, глядзець на каго-н.’ [2, с. 443]; *бліскаць вачамі* ‘пазіраючы, выяўляць пачуццё гневу, незадавальнення’ [1, с. 111].

Такім чынам, фразеалагізмы са значэннем асобнай характарыстыкі чалавека часцей даюць адмоўную характарыстыку. Фразеалагічныя адзінкі са значэннямі ‘дурны’, ‘хітры’, ‘гультаяваты’, ‘ілгун’, ‘вопытны’, ‘балбатлівы’ – самыя распаўсюджаныя ў беларускай фразеалогіі.

Літаратура

1 Лепешаў, І. Я. Слоўнік фразеалагізмаў: у 2 т. Т. 1: А-Л / І. Я. Лепешаў. – Мінск: Беларус. Энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2008. – 672 с.

2 Лепешаў, І. Я. Слоўнік фразеалагізмаў: у 2 т. Т. 2: М-Я / І. Я. Лепешаў. – Мінск: Беларус. Энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2008. – 704 с.

Я. А. Васькевіч

Навук. кір. А. В. Брадзіхіна,

канд. філал. навук, дацэнт

КАХАННЕ І АДЗІНОТА ЯК ЭКЗІСТЭНЦЫЙНЫЯ З’ЯВЫ Ў АПОВЕСЦІ «ГІСТОРЫЯ ХВАРОБЫ» А. ФЕДАРЭНКІ

Каханне – адна з фундаментальных экзистэнцыйных тэм у сусветнай культуры і мастацтве. У старажытных філасофскіх сістэмах каханне выступае як касмічная сіла, падобная да сілы прыцягнення. Згодна з Э. Фроммам, «гэта актыўная сіла ў чалавеку, сіла, што разбурае сцяну, якая аддзяляе чалавека ад яго блізкіх; якая аб’ядноўвае яго з іншымі. Каханне дапамагае яму пераадолець пачуццё ізаляцыі і адзіноты, пры гэтым дазваляючы яму заставацца самім сабой і захоўваць сваю цэласнасць» [1, с. 47]. Галоўных герояў аповесці «Гісторыя хваробы» А. Федарэнкі Вяргейчыка і Мяцельскую звязваюць любоўныя пачуцці. Мяцельская з-за памылак мінулага новыя адносіны будзе асцярожна. Дзяўчына прагне ласкавасці, пяшчоты, падтрымкі і адкрывае сваю душу Вяргейчыку ў надзеі, што ён зразумее яе адзіноту і боль. Але Вяргейчык быццам ігнаруе яе адкрытасць: «Па логіцы са мною, якога яна паважала больш як Сяргея [былога каханка. – Я. В.], яна павінна была легчы ў ложак з яшчэ большаю ахвотаю» [2, с. 20]. Таццяна шукае і не можа знайсці свой ідэал – мужчыну моцнага, упэўненага ў сабе, аўтарытэтнага. Па сваіх знешніх і ўнутраных параметрах Вяргейчык далёкі ад яе ідэала, што ён сам неаднаразова падкрэслівае. У праявах любові Таццяна менш эмацыйная за Вяргейчыка: «Кожны чалавек мае прыкладны запас кахання. Выліваецца гэты запас найчасцей на абы-каго, на чалавека, якому каханне ці непатрэбна наогул, ці патрэбна на малы час ... У яе [Таццяны – Я. В.] запас гэты амаль нескрануты, але мне яна вылучае маленькую долю, столькі, каб трымаць каля сябе [2, с. 25]. Характар Вяргейчыка процілеглы. Гэта няўпэўнены, сціплы чалавек, схільны да пастаяннага самааналізу. З аднаго боку, ён здольны кахаць, з другога – у адрозненне ад Таццяны, каханне для яго прыраўноўваецца да інтымнай блізкасці. Такім чынам, А. Федарэнка пераканаўча паказаў сутыкненне розных характараў, поглядаў на жыццё, розных душэўных арганізацый, што спараджае дзіўнае пачуццё, толькі знешне падобнае да кахання і з самага пачатку асуджанае на правал. Такія партнёры не змаглі б знайсці падтрымку і выйсце з адзіноты адно ў адным.

Літаратура

1 Фромм, Э. Искусство любить. Исследование природы любви / Э. Фромм. – М.: Педагогика, 1990. – 110 с.

2 Федарэнка, А. М. Гісторыя хваробы : аповесць, апавяданні / А. М. Федарэнка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1990. – 135 с.